

ชื่อเรื่อง: กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ
จังหวัดสมุทรปราการ
ชื่อ-สกุล: จักรพันธ์ พรหมฉลวย
หน่วยงาน: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ปี: 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน ด้วยวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ 2) ศึกษากระบวนการของการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุไปยังผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา และ 3) เพื่อประเมินผลการเรียนรู้การถ่ายทอดการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาตามแบบแผนการวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงปริมาณที่ได้จากการสำรวจกลุ่มผู้สูงอายุจำนวน 398 คน จากการสุ่มหลายขั้นตอน โดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน กลุ่มที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษานำร่อง 6 อำเภอ โดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีการพึ่งพาอาศัยสิ่งแวดล้อมตามลักษณะของวิถีชีวิตชุมชนที่อาศัยอยู่โดยมีการใช้พืชพรรณและทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งที่อยู่อาศัยมาใช้เป็นทั้งอาหารและยาในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว หรือบุคคลใกล้ชิด การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการดูแลสุขภาพตนเองและสามารถถ่ายทอดความรู้สู่บุคคลอื่นได้ โดยมีระบบสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดบทบาทหน้าที่ทางสังคมของบุคคลในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ทางสังคมร่วมกัน

2. กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุไปยังผู้รับ การถ่ายทอดภูมิปัญญา พบว่า ศักยภาพของบุคคลด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ ความเชื่อและผลการใช้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการถ่ายทอดที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมด้วยการบอกเล่า การปฏิบัติจริง การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ และการสาธิต ที่เป็นกระบวนการของการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุไปยังผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา

3. ผลประเมินการเรียนรู้การถ่ายทอดการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ พบว่า มีการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี โดยผู้สูงอายุเป็นทั้งผู้ถ่ายทอดและผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา มีการปฏิบัติจริงกับตนเองโดยสามารถบอกเล่าถึงผลการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแล

สุขภาพตนเองแก่ผู้อื่นที่นำไปใช้และสามารถใช้สื่อเรียนรู้ในการถ่ายทอดอย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและการบริหารจัดการในระบบสังคมอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ภูมิปัญญาท้องถิ่น, กระบวนการถ่ายทอด, การดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Research Title: Socialization Local Wisdoms in self-care of Elderly in Samutprakarn Province
Researcher: Jakkapan Promchaluay
Unit: Faculty of Humanities and Social Sciences, Dhonburi Rajabhat University
Year: 2020

Abstract

This research was Mixed Methods Research of Quantitative method and Qualitative method. The purposes of this research were to; 1) study the process and effect of using local wisdom for self-care in elderly, 2) study the local wisdom socialization in self-care of elderly to recipients and 3) assess the learning of using local wisdom socialization in self-care of elderly. The sampling group was divided into 2 groups. The first group was for the qualitative study from the survey of elderlies and the 398 recipients who were not the elderly and were selected from multi-stage sampling with 5 Likert Scale Questionnaire as the tool gathering data. The other group was the quantitative survey by the pilot study communities using participative observation and the interview as well as the in-depth structured interview with 18 persons. The results of this research were as follows:

1. Knowledge of local wisdom in self-care of elderly, it was found that there was the environmental dependence in community lifestyles using flora and natural resource in habitat to be both food and medicine for their own health care, family, or intimates and there was the capability to impart the knowledge to others by social system appointing the people's duties in knowledge sharing.

2. The process of transferring the local wisdom knowledge to self-care of elderly to the recipients was discovered that personal potential in knowledge, attitude, and belief affected to the behavior of passing knowledge by telling, real-practice, learning from learning source and demonstration was the process of transferring the local wisdom knowledge in self-care of elderly to the receivers.

3. The assessment of learning outcomes in transferring the local wisdom knowledge in self-care of elderly was showed that elderlies were able to be both transferors and recipients by real-practice and talked and told to the results of using

the local wisdom for self-care to transfer local wisdom accorded with environment, administration of social system.

Keywords: Local Wisdoms, Socialization, self-care of Elderly

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี